

Hindamaks, kas terrorismi õigustamises ja selle all kannatanute alandamises seisneva kuriteo eest Hispaanias süüdi mõistetud isiku suhtes tehtud Euroopa vahistamismäärus tuleb täita ilma kontrollimata, kas see kuritegu on ka Belgias karistatav, peab Belgia kohus arvesse võtma toimepandud tegude suhtes Hispaania seaduses ette nähtud karistuse kestust

3. märtsi 2020. aasta kohtuotsuses X (*Euroopa vahistamismäärus – mõlemapoolne karistatavus*) (C-717/18) otsustas Euroopa Kohtu suurkoda, et Euroopa vahistamismäärust käsitleva raamotsuse¹ (edaspidi „raamotsus“) artikli 2 lõige 2 nõuab, et kontrollimaks, kas kuritegu, millega seoses on tehtud Euroopa vahistamismäärus, on vahistamismääruse teinud liikmesriigis karistatav vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetmega, mille ülemmäär on vähemalt kolm aastat, nagu see on määratletud vahistamismääruse teinud liikmesriigi õiguses, peab vahistamismäärust täitev õigusasutus võtma arvesse vahistamismääruse teinud liikmesriigi õigusakti redaktsiooni, mis on kohaldatav selle menetluse aluseks olnud tegude suhtes, mille raames Euroopa vahistamismäärus on tehtud, mitte redaktsiooni, mis kehtis selle vahistamismääruse tegemise kuupäeval. Selline kontroll on vajalik, kuna selle sätte kohaselt ei allutata teo mõlemapoolse karistatavuse kontrollile – see tähendab tingimusele, et need teod oleksid karistatavad ka vahistamismäärust täitva liikmesriigi õiguse kohaselt – selliste vahistamismääruste täitmist, mis on tehtud seoses teatavate kuritegudega, mis on karistatavad vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetmega, mille ülemmäär on vähemalt kolm aastat.

Audiencia Nacional (üleriigiline kohus, Hispaania) mõistis X-i muu hulgas süüdi tegudes, mis olid toime pandud 2012. ja 2013. aastal ja vastasid **nende tegude toimepanemise ajal kehtinud Hispaania karistusseadustiku redaktsiooni** artiklis 578 sätestatud terrorismi õigustamise ja selle all kannatanute alandamise kuriteokoosseisule. Ta mõistis X-ile Hispaania karistusõiguse nimetatud sätte **selles redaktsioonis ette nähtud maksimaalse kaheaastase vangistuse**. 2015. aastal seda sätet siiski muudeti ning see näeb nüüd ette kuni kolmeaastase vangistuse.

Kuna X lahkus Hispaaniast Belgiasse, tegi Audiencia Nacional (üleriigiline kohus) 2018. aastal tema suhtes **Euroopa vahistamismääruse seoses kuriteoga „terrorism“, mis on toodud nende kuritegude loetelus, mille puhul on kaotatud teo mõlemapoolse karistatavuse kontroll. Hof van beroep te Gent** (Genti apellatsioonikohus, Belgia), kellele esitati selle vahistamismääruse täitmise menetluses apellatsioonkaebus, otsustas esitada Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse **kahtluste** tõttu, mis tal on **seoses Hispaania karistusseadustiku artikli 578 redaktsiooniga, mida tuleb arvesse võtta (kas põhikohtuasjas käsitletavatele tegudele kohaldatav redaktsioon või Euroopa vahistamismääruse tegemise kuupäeval kehtinud redaktsioon), et kontrollida, kas vähemalt kolmeaastase karistuse ülemmäära tingimus on käesolevas asjas täidetud.**

Euroopa Kohus märkis kõigepealt, et raamotsuse artikli 2 lõike 2 sõnastuses ei ole täpsustatud, millist vahistamismääruse teinud riigi õigusakti redaktsiooni tuleb arvesse võtta, kui seda õigusakti

¹ Nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsus 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta (EÜT 2002, L 190, lk 1; ELT eriväljaanne 19/06, lk 34).

on muudetud nende tegude toimepanemise kuupäeva, millega seoses toimunud menetluses Euroopa vahistamismäärus tehti, ja vahistamismääruse tegemise või selle täitmise kuupäeva vahelisel ajal. Konkreetselt ei võimalda selles sättes kindla kõneviisi oleviku kasutamine järeldada, et õigusakti redaktsioon, mida tuleb arvesse võtta, on vahistamismääruse tegemise ajal kehtinud redaktsioon.

Konteksti kohta, millesse säte kuulub, märkis Euroopa Kohus, et raamotsuse artikli 2 lõige 1 näeb eelkõige ette, et Euroopa vahistamismääruse võib teha seoses selliste kohtuotsustega, millega mõistetud karistus on vähemalt nelja kuu pikkune. See alammäär saab aga viidata üksnes karistusele, mis on süüdimõistvas kohtuotsuses konkreetselt mõistetud vastavalt vahistamismääruse teinud liikmesriigi õigusaktile, mis kehtis selle otsuse tegemise aluseks olnud tegude toimepanemise ajal, mitte karistusele, mis oleks võidud mõista selle vahistamismääruse tegemise kuupäeval selles liikmesriigis kehtinud õigusakti alusel. See ei saa teisiti olla ka Euroopa vahistamismääruse täitmisel raamotsuse artikli 2 lõike 2 alusel. Nende kahe sätte ühetaolist kohaldamist kahjustaks tõlgendus, mille kohaselt peaks vahistamismäärust täitev õigusasutus võtma arvesse vahistamismääruse teinud liikmesriigi õigust erineva kuupäeva seisuga, olenevalt sellest, kas ta kontrollib, kas Euroopa vahistamismäärus võidi teha vastavalt raamotsuse artikli 2 lõikele 1, või kas see vahistamismäärus tuleb täita ilma teo mõlemapoolset karistatavust kontrollimata vastavalt raamotsuse artikli 2 lõikele 2.

Ka raamotsuse artikkel 8 kinnitab tõlgendust, mille kohaselt on arvessevõetav vahistamismääruse teinud liikmesriigi õigusakti redaktsioon see redaktsioon, mida kohaldatakse asjaomastele tegudele. See säte näeb muu hulgas ette, et Euroopa vahistamismäärus sisaldab teavet mõistetud karistuse kohta või kuriteo eest ette nähtud karistusmäära kohta vahistamismääruse teinud liikmesriigi õiguse alusel, kusjuures selline teave tuleb esitada vastavalt raamotsuse lisas toodud vormile. Sellest vormist nähtub, et need andmed puudutavad „määratud“ karistust, mistõttu see karistus on see, mis olenevalt olukorrast võidakse mõista või mis on süüdimõistvas otsuses konkreetselt mõistetud, ning seega karistus, mis tuleneb vahistamismääruse teinud liikmesriigi õigusakti redaktsioonist, mis on asjaomastele tegudele kohaldatav.

Euroopa Kohus märkis veel, et raamotsuse artikli 2 lõike 2 seda tõlgendust toetab ka raamotsuse eesmärk kuriteo toimepanemises süüdimõistetute või kahtlustatavate üleandmise uue lihtsustatud ja tõhusama süsteemi sisseviimisega hõlbustada ja kiirendada õigusala koostööd. Järelikult peab vahistamismäärust täitev õigusasutus saama tugineda karistuse pikkust puudutavale teabele, mis sisaldub Euroopa vahistamismääruses eneses. Kui sellelt asutuselt nõuda, et ta kontrolliks, kas vahistamismääruse teinud liikmesriigi õigusakti, mis on kõnealustele tegudele kohaldatav, ei ole pärast nende tegude toimepanemise kuupäeva muudetud, läheks see vastuollu raamotsuse eesmärgiga ning samuti õiguskindluse põhimõttega, arvestades riski, mis nimetatud asutusel võivad selle õigusakti erinevate asjasse puutuda võivate redaktsioonide kindlakstegemisel tekkida.

Lõpuks rõhutas Euroopa Kohus, et asjaolu, et kõnealune kuritegu ei võimalda isikut vastavalt raamotsuse artikli 2 lõikele 2 üle anda ilma teo mõlemapoolset karistatavust kontrollimata, ei tähenda siiski seda, et Euroopa vahistamismääruse täitmisest tuleb keelduda. Vahistamismäärust täitev õigusasutus peab seoses selle kuriteoga nimelt analüüsima teo mõlemapoolse karistatavuse kriteeriumi, mis on sätestatud raamotsuse artikli 2 lõikes 4.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriigi kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teistele liikmesriikide kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [terviktekst](#) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler, ☎ (+352) 4303 3127

Kohtuotsuse kuulutamisest saab pildisalvestisi „[Europe by Satellite](#)” kaudu ☎ (+32) 2 2964106